14
59.

# DE
# COSTARUM FRACTURA.
# THESES

EX

ANATOMIA ET CHIRURGIA

TUM PRACTICA TUM FORENSI,

*Die Sabbati tertiâ menſis Octobris, anno* 1789, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam,*

PROPUGNANDÆ.

*PARISIIS,*

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

PRO ACTU PUBLICO,

ET MAGISTERII LAUREA.

Ex Typis CLOUSIER, Regis & Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Sorbonæ.

M. DCC. LXXXIX.

# DE

# FRACTURA COSTARUM.

## THESES

## ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

§. I.

Media trunci regio, à jugulis ad xyphoidem cartilaginem extenſa, thoracis nomine inſignitur; partium vitalium conceptabulum eſt & munimen. Anteriùs, ſterno; poſteriùs, vertebris dorſi; dextrâ & ſiniſtrâ parte, duodecim utrinque coſtis, tanquam finibus circumſcribitur.

Constans eſt univerſè coſtarum numerus, duodecim dor-

ſalibus vertebris connexarum. Undecim quandoque & tredecim thoracis vertebras obſervarunt viri de re anatomicâ optimè meriti. *Fallopio* nunquam undecim, ſed tredecim bis viſæ ſunt; totidemque coſtarum paria; ſed addit lumborum ſolummodò quatuor tunc adfuiſſe vertebras. Ex obſervationibus *Riolani* notum eſt & undecim & tredecim, in diverſis cadaveribus vertebras fuiſſe numeratas: in eo tamen Fallopio conſentire videtur, quod nulli horum corpori, in totâ compage, una vertebra vel defuerit, vel abundarit; ità ut, ſecundùm Fallopii & Riolani obſervationes, idem ſemper fuerit vertebrarum numerus, cùm quæ in unâ earum claſſe ſuperflua, in alterâ deeſſet.

Vertebrarum dorſi numero naturali non ſemper conſentaneus eſt in quocumque thoracis latere numerus coſtarum. Meminit celeberrimus *Morgagni* (1) ſe ſemel undecim coſtas numeraſſe in latere ſiniſtro; quinta erat latiſſima & per geminam cartilaginem cum ſterno committebatur: hinc forſan pluries, in numerandis coſtis, erroris anſa.

Costarum definitionem, ſeu potiùs deſcriptionem à clariſſimo Academiæ noſtræ ſodali extraneo (2) mutuandam, ut accuratiorem, cenſemus. » Oſſa ſunt ſemi-circularia, ſpon» gioſa, mobilia & obſequioſa, differentis, ad conſtituendas

---

(1) Adverſar. Anatom. II, animadverſ. XXXII.

(2) Phil. Adolph. Boehmer, anatom. Profeſſ. in Regiâ Fridericianâ Halæ-Magdeb. Inſtitut. Oſteolog.

» pectoris laterales & præcipuas partes, longitudinis & la-
» titudinis; certo ordine diſpoſita, incurva, intùs lævia, poſ-
» teriùs inæqualia & capitata, antrorſùm tenuia, in diverſæ
» magnitudinis incurvas cartilagines deſinentia, & vitalia cuſ-
» todientia organa «.

Vulgaris diſtinctio coſtarum in veras & ſpurias meritò improprii vitio notanda: ſeptem ſuperiores, veræ, quia cum ſterno committuntur: inferiores quinque, quia ad os pectoris non pertingunt, *nothæ* dicuntur. Sed cur his ignobile nomen, quaſi flagitioſè è ſcorto natis? Accuratiori denominatione ſuperiores, ſterno-vertebrales; inferiores verò, vertebralium ſolo nomine aptiùs vocentur.

Costarum partis oſſeæ miram è laminis tàm exterioribus, corrugatis, quàm interioribus, cribiformibus atque reticulatis proponit conformationem *Gagliardus*, perioſtio tectam, quod quidem eſt membrana proximè omnia inveſtiens oſſa, organum ſecretionis materiæ oſſeæ, à quo nutritionem, accretionem, & augmentum capiunt. Quomodo, præter membranam pleuram, coſtarum facies interna peculiari gaudeat perioſtio, atque quo pacto vaſa ſanguinea per illud ſint diſperſa, & per pleuram curſum continuent, à celeberr. *Ruiſchio* demonſtratum; præſente & teſtante cl. *Gaubio* (1), qui anceps hæſerat utrùm membranæ pleuræ pars exterior, ſeu lamella coſtas reſpiciens, perioſtii eſſet loco; an verò coſtæ peculiari gauderent membranâ immediatè eas internè amiciente? Solutam *Ruiſchii*

(1) V. Ruiſch. epiſtol. problem. ſecund. 4°. non. Septembr. 1695.

præparatione controverſiam, annotatione dignam cenſuit *J. Guill. Pauli*, Anat. & Chir. Profeſ. Lipſ. in clar. *Van-horne* microcoſmum. Aſt, hæc anatomica cognitio & ex eâ exurgens utilis conſideratio chirurgica jam jam *Paræo* noſtro innotuerant. De pleurâ agens, quæ licet coſtis arctiſſimè adhæreat, ab iiſque vix ſeparabilis, litem de ejus duplicaturâ *Veſalium* inter & *Galenum*, *Columbo* componente, referens, hancque ex autopſiâ dirimens, judicem oculatum, expertum, &, ut vocant, competentem, dilucidiori expoſitione ſe præbet *Paræus*, dum ait (1) » nobis verò, vitandæ ambiguitatis cauſâ, placet ea ſolùm ſequi quæ oculis apparent : ex quo dicimus coſtas duplici tunicâ intùs velari, una quæ immediatè undique ipſis adhæreſcit, perioſtium dicta, quæ ipſis cum oſſibus communis eſt : altera quæ ipſi incumbit perioſtio, involvitque internâ parte coſtas omnes, ex quo ſubcoſtalis dicitur. In interſtitio cujuſcumque membranæ, via eſt arteriis, venis & nervis : & humoris defluxio quæ fit inter perioſtium & hanc quam dicunt pleuram, pleuritis vera nominata eſt; & notha audit quæ externè fit ſuprà coſtas, intercoſtaleſque muſculos : (2) hæc *Paræus*. Hanc materiam nihilominùs illuſtratam reliquit Ruiſchius eleganti iconiſmo in quo videre eſt ramulos arterioſos, ex arteriis intercoſtalibus oriundos, quorum extremitates miro reptatu per lamellam pleuræ coſtas reſpicientem, ut & per perioſtium coſtarum, exſpatiantur.

---

(1) Anatom. lib. III, cap. VI.

(2) Cui, remediis antiphlogiſticis fruſtrà adhibitis, ferè ſemper certum tutumque auxilium eſt veſicatorium loco dolenti appoſitum.

Posterius cohærent coſtæ articulatione mobili cum corporibus vertebrarum ſolùm, vel inſimul cum proceſſibus earum tranſverſis. Secunda quippè ad undecimam, capitulo binarum vertebrarum corporibus lateraliter committitur, & proximiore tuberculo, ſinui proceſſûs tranſverſi vertebræ inferioris valido ligamento alligatur. Coſtarum verò ſuprema ferè immobilis, duæque infimæ, cæteris mobiliores, tantùm cum corpore vertebræ correſpondentis articulationem ineunt: ſicque cum vario modo vertebris adunentur, motibus diverſis ſunt paratæ. Majori coſtas ultimas mobilitate, mirâ naturæ providentiâ, donari putat *Andr. Laurentius*, ut jecori, lieni & ſuperioribus inteſtinis, dùm aliquando diſtenduntur, amplior relinquatur locus.

Anterius ſeptem primæ coſtæ, utriuſque lateris, ad utrumque latus oſſis ſterni cartilaginibus uniuntur, modicis intervallis inter duas quaſque relictis, ordinatæ. A ſeptimâ reliquæ inferiores paululùm inſigniterque breviores, ſic ut duodecima breviſſima ſit. Octava cartilagine ſuâ, paulatim gracileſcendo, in acutum mucronem abeunte, imæ parti cartilaginis ſeptimæ coſtæ jungitur, ac ſic nona octavæ, & decima nonæ. Imæ duæ lateribus abdominis extremis ſuis partibus inhæreſcunt. Quæ duplici articulatione quaſi ginglymeâ junguntur, ſurſùm ac deorſùm moveri queunt, & ex obliquâ diſpoſitione fit coſtarum rotatio, ut mucrone ſuo, quo ſternum attingunt, deſcendant: dum reliqua coſtæ pars aſcendit, angulus cartilaginis cum ſterno rectus fit, & ampliatur thorax ut aer pulmones ſubeat, in motu reſpira-

tionis inſpiratorio : anguſtatio verò thoracis fit præcipuè à motu coſtarum reſtitutorio, ceſſante muſculorum elevatorum actione.

Intercostales muſculi duplici ſerie inter coſtas decuſſatim protenſi, harum motui inſerviunt & quidem limitato, ut ipſa docet partium ſtructura. Utriuſque ſtrati in muſculis intercoſtalibus fibræ ſuâ contractione breviores, ſuperiùs & antrorſùm coſtas paulùm retrahunt.

Ast reſpirationis præcipuum inſtrumentum, diaphragma; ſeptum intermedium, quo, abdomen verſùs, occluditur thorax, cujuſque tàm patet latitudo quantus eſt thoracis inferior ambitus. Ex duplici muſculo, ſuperiore à ſterno, uttinque per coſtas circulariter ad tergum abeunte, & inferiore firmiore & minore proceſſibus binis ad lumbos exporrecto, componitur; qui, in medio, in tendineam aponevroſim uniuntur. Muſculi admirabilis nomine à *Riolano* nuncupatur (1), in inſpiratione contrahitur & tenditur, tuncque deorſim adducit coſtas inferiores, & ex convexo rectum efficitur ſeptum tranſverſum. In expiratione ſupernè revellitur, & fit tunc ex recto convexum. Agentis diaphragmatis ſtatus duplex admittendus. In naturali inſpiratione, quod in dormientibus, ſanis, tranquillis, planum eſt, ità ſentiente clar. Winſlow, Diaphragma ſolum movetur, coſtis ad ſenſum immotis, niſi quod imæ una vel altera ſepti motum ſequantur. Tunc media pars & poſterior diaphragmatis ex laxo fornice expanditur, & thorax

(1) Encheiridii Anat. lib. V, cap. XXXI.

longitudine augetur. Si inſpiratio contentior fuerit, & copioſiori ſanguini, vel eidem ægriùs pulmonem pervadenti, ſpatium parari debeat, agunt ſimul muſculi intercoſtales, coſtas vertunt ſurſùm extrorſùmque, ſternum retinent, coſtæ verò imæ, validè agente ſepto, detrahuntur. Sic longitudo thoracis, inquit celeb. Haller, ſimul cum latitudine utraque augetur. Poſt utramvis harum actionum, ſequitur relaxatio ſepti, & hujus intrà thoracem concamerata reſtitutio.

Quamplures muſculi coſtis incumbunt, vel iis ſunt affixi, ſpinæ, ſcapulæ, humeri motibus dicati, quos conſultò prætermittimus; multaſque quæſtiones, licet inſigniores, ſed minoris ad rem noſtram momenti, eliminandas cenſemus, de coſtarum fracturâ præcipuè acturi : non immemores tamen, ex effato *Harvæi* ad *Riolanum*, invento circulationis ſanguinis minimè faventem, quòd eorum quæ ſunt ſecundùm naturam contemplatio phyſiologica priùs ſit noſcenda, quoniam quod ſecundùm naturam eſt, id rectum & tùm ſui tùm obliqui regula, cujus luce errores affectuſque præternaturales definiendo, pathologia poſteà clariùs innoteſcit, & ex pathologiâ uſus & ars medendi.

## §. I I.

A vehementioribus injuriis externis coſtas frangi poſſe & findi neminem latet; deprimi verò, permanente depreſſione & ſtabili curvatione, non itidem conſtat. Difficiliùs quàm vulgò credunt fit coſtarum fractura; quodquidem præviâ anatomicâ face inclareſcit. In ſceleto, thorax caveæ avium

cuſtodi ex textu vimineo comparari poteſt : intenſiori gaudet elaterio , impetus qui in coſtas mobiles & obſequioſas irruunt, eludente. Tota compages ellipſoidea eſt , ſupernè enim anguſtior , infernèque , licet minùs , ſed media lateſcit. Major amplitudo ad ſeptimum circulum ; hæc pars eminens in convexitate laterali thoracis patentior , magis eſt obnoxia compreſſioni & contuſionibus ab ictu , lapſu , &c. A ſeptimâ ad ultimam , quò mobiliores coſtæ , eò magis impetibus adverſis cedunt.

Non eodem modo , ſed variè franguntur coſtæ. Cujuſcumque ſpeciei diſcrimen cognoſcere , operæ pretium eſt.

Inter coſtarum fracturæ differentias , notatu digna ſit quæ partim fieri dicitur : » Nonnunquam , ait *Heiſterus* (1) , coſtæ ſic franguntur , aut ſaltem finduntur , ut aliqua ſolùm earum pars , ſive ea ſit interior , ſive exterior , lædatur , & ex ſede ſuâ naturali haud recedant ; ferèque tunc ſint ſine malis aut gravioribus ſymptomatibus , ſæpèque non cognoſcantur & quaſi ſponte ſuâ quoque rurſùs coaleſcant «. Hoc jam annotaverat *Paræus* de coſtarum fracturâ , dicens , ſæpè verò fit ut non penitùs frangantur , ſed tantùm aſſulatim findantur , idque intùs nonnunquam at non extùs. Sic fiſſura ſæpè mediam coſtarum ſubſtantiam , quæ rara & ſpongioſa eſt , non excedit ; & tùm leve malum eſſe pronuntiat. Ratio de hâc fiſſurâ dubitandi petitur ab immenſâ totius compagis thoracis firmitate quâ injuriis externis reſiſtit. Notiſſimum eſt incudem

(1) Inſtitut. Chirurg. lib. II , cap. VI , de coſtis diffractis.

ſexcentarum

ſexcentarum & ultrà librarum, & incudem ferientium fabrorum malleos facilè tolerari. Hoc experimentum affert clariſ. *Haller*, à *Jenty* curſu anatomico, anglicè ſcripto, deſumptum, & phœnomeni cauſam repetit non unicè à parvo motu incudis, ut clar. *Senac* videbatur (1), ſed ab elatere cartilaginum ſterno commiſſarum, preſſioni cedentium & facilè ſe reſtituentium. Ex his concludere eſt depreſſionem coſtarum, ut fiat introrſùm fiſſura, eamdem compreſſionem & contuſionem requirere, quâ tota penitùs coſta frangitur.

Artis genio, ingenii perſpicacitate & rerum notitiâ præcellens, dum viveret, M. J. Lud. *Petit*, in tractatu de morbis oſſium, fracturam coſtarum aſſerit extrorſùm fieri poſſe, ſi in extremitatibus ſuis, anteriùs & poſteriùs compreſſionem paterentur diametraliter oppoſitam utramque majorem reſiſtentiâ; ſicque in centro fiet ſolutio continui. *Petito* monente, clar. *Heiſterus* hunc coſtæ fractæ modum, ac ſi arcus in medio frangeretur, admittit, contrà *Gouey* opinionem negantis dari fracturam quâ coſtæ extùs pelluntur.

Suppositæ coſtarum fracturæ, vel earum depreſſiones, impoſtoribus, pſeudo-chiriatris, viam præbent nummos extricandi, populi credulitatem decipiendo: &, ubique falſâ coſtarum reſtitutione, ſibi famam acquiſivere rudiores ruſtici, quin etiam tortores; poſt-habitis eorum ignominiâ ac dedecore, ſæpiùs Magnatum quàm vulgi ſtupore, facti nobiles. Quis neſcit, Phædri fabulâ edoctus, malum Sutorem, cui nemo

(1) Acad. Scientiarum, ann. 1729.

calceandos pedes nollet committere, in medicinâ faciendâ; multorum ſtultitiâ, quæſtum impudentiæ habuiſſe : & nunc, quod lugendum, ſicut Octaviani Auguſti temporibus : ætas abit; ſui numquam diſſimilis vulgus.

Diffractarum coſtarum ſigna, unicuique primo intuitu conſpicua, ſi graviori læſione una vel plures vehementiùs affligantur, aut cum vulnere, ut per ejaculatas glandes plumbeas, &c. Sed in genere facilem dicunt coſtæ fractæ diagnoſim : cui opinioni, vulgato magis conſenſu quàm exquiſitâ veritate, ſubſcribitur : nam quò ſimplicior eſt coſtæ fractura, eò difficilioris dijudicationis. Huic paradoxo inſtituendo ratio & experientia conſociantur. Adverſùs dogmaticos Scriptores vernaliter à prioribus dictata referentes, conſulendi obſervatorum nomine illuſtres, penes quos jus eſt de rebus chirurgicis ſtatuendi, dummodò judicium ſit in quæſtione dilucidandâ ſtatumen.

Ex ſuperioribus allatis circà fracturarum in coſtis differentias, jam de fiſſuris ſæpiùs nec cognitis, nec cognoſcibilibus, & quæ ſuâ ſponte coaleſcere dicuntur, nulla poteſt eſſe controverſia. Quibus ſignis, completa in genere dignoſcatur fractura, videamus. Hæc ſunt, dolor, impotentia ad motum partis naturalem, inæqualitas à malâ conformatione, ob oſſis extremorum in ſolutâ unione à ſuâ ſede receſſum; crepitatio, id eſt, tactu ſtridor quaſi ſub auditu; deniquè ſymptomata & accidentia læſioni propria, hancque peculiariter concomitantia.

Dolor, unanimi conſenſu, æquivocum pro dijudicatione fracturæ ſignum, incertius in thoracis læſionibus. Cùm

enim coſtæ depreſſæ à violentiâ externâ, elaſticitate quâ gaudent, extemplò ſeſe reſtituere valeant, dolor à contuſione & compreſſione minùs quàm in aliis partibus, fracturæ ſignum præſtare poteſt. Si ex ſimplici defluxione idiopathicâ pleuritici tàm dirè cruciantur, ut irâ Deorum, teſte Juvenali, ſe vexatos crediderint vitæ non integri; quis eâdem parte ab injuriis externis læſâ, dolorem ſubſequentem etiam graviorem, loco ſigni fracturæ haberet?

*Præterea lateris vigili cum febre dolorem*
*Si cœpere pati, miſſum ad ſua corpora morbum*
*Infeſto credunt à Numine* (1).

Poetæ de notiſſimis dicenti lubenter credendum; ſi verò id ſuffragationis arceatur, audiamus non infimæ notæ Doctorem Medicum Paulum *Renealnum* qui elegantioribus typis publici juris fecit ex curationibus obſervationes (2), inter quas ſexageſima inſcribitur, *doloris in latere*; cujus hæc ſpecies eſt: » Puella in acutum pungentemque lateris dolorem incidit, qui *contactu* vehementior; nulla tamen aut ruptæ coſtæ, aut inflammationis externæ vel internæ, aut flatûs ſuſpicionis occaſio ſuberat. Dolorem ſentiebat, dùm animam vel leniter duceret «. Poſt unicam ſanguinis miſſionem ob metum inflammationis ſubſecuturæ, cathartico, ſequenti die, propinato, duobus vermibus vomitu excluſis, meliùs ſe habuit ægra, ſequentique die dolor omni ex parte evanuit. Noſtra

(1) Juvenal. Satyr. XIII.

(2) Pariſ. ann. 1606.

ſit ex hâc obſervatione concluſio, dolorem etiam atrociſſimum, contactu vehementiorem, poſt illatam coſtis injuriam, non eſſe ſignum fracturæ.

Ex poſitionibus Anatomico-phyſiologicis patet minorem eſſe coſtarum ad reſpirationis munus neceſſitatem, diaphragmatique præcipuum onus hujus functionis incumbere. Ergo à partis læſæ motu impedito, nempè à ſpirandi difficultate, minùs quàm in aliis partibus concludendum adeſſe fracturam coſtarum, ſi quidem à cauſâ facilè amovibili, ut patet ex *Renealmi* obſervatione, quamplurimiſque illi analogis, moleſtus & anxius fieri poteſt partis motus naturalis.

Sed pro indubitato & verè pathognomonico fracturarum ſigno, partis difformitas, à receſſu extremorum ſolutæ unionis. Aſt & hoc præpoſteré in diffractis coſtis deſideraretur. Ex anatomiâ conſtat coſtas ſibi ipſis invicem, muſculis præſertim intercoſtalibus, alligari, ità ut nulla earum dimotio ex fracturâ fieri queat. Hanc pathologicam aſſertionem de æqualitatis naturalis nihil quidquam immutatæ permanentiâ, confirmat Therapeia.

*alterius ſic*

*Altera poſcit opem res & conjurat amicè.*

Nulla fit ab obſervatoribus, de reſtitutionis encheireſi mentio. Tria ſunt in aliis partibus ad os fractum in ſtatu naturali reponendum, trahere, continere & adjungere; quæ vulgaribus vocabulis ſub nomine extenſionis, contrà-extenſionis & conformationis nota ſunt. Nulli horum locus datur in coſtarum fracturis: ſimplex deligatio continendis topicis reſol-

ventibus comparata adhibetur, abſque ullâ intentione partem fractam coercendi.

Ex crepitantium extremorum ſtrepitu fracturæ exiſtentis major exurgit certitudo, modò attentè perſpicacique tactu pars ſaucia attrectetur, habitâ ratione loci & actionis muſculorum hunc tegentium. Sed quorsùm in caſu dubio curioſior inveſtigatio? nullo modo dimotæ partes fractæ, immitiori tractatione poſſent ambientes pungere, unde gravioris mali metus, ab auxiliatricibus manibus minimè expectandus.

Difficilem à tactu, coſtæ fractæ dignotionem jam ſtatuerat, in ſuo de morbis oſſium tractatu celeb. *Duverney*, eamque minùs fallacem, ſi à motibus trunci deſumeretur. Quod ad probandum utitur exemplo cujuſdam mercatoris pariſienſis, qui lapſu ſibi coſtam è ſterno-vertebralibus fregerat. Nihilominùs octo circiter vel decem leucas equo vectus peragravit: octidui redux, ſedens, truncum vertendo ad partem oppoſitam, ſtrepitum, bino & alterno tempore ſentiebat, ſcilicet rotationis & repoſitionis: exindè nullum de fracturâ coſtæ dubium, quæ ſub imperatâ quiete ſaneſcit.

Inter ſymptomata in diffractione coſtarum primitiùs vel pedetentim incedentia, ſputum ſanguinis numeratur, idque vulgò tribuunt aculeatis fragmentis introrſùm propulſis, pleuram & pulmones pungentibus. Quid indè? ſi, ut verum, partibus fractis nequaquam dimotis ſputum adveniat cruentum, in pleuritide ſymptoma nulli clinico ignotum. Cur à cauſâ externâ & quidem violentiori percuſſo thorace, præciſè ob reſiſtentiam coſtarum, alienum eſſet

ſanguinis ſputum? quis effectus commotionis non novit? A percuſſo, integris coſtis, hypochondrio dextro, hepatis ſolutam unionem vidit J. Lud. Petit, ſcholæ noſtræ quondam decus. Sed ad rem propriori documento obſervatio ſequens. D. *de Marcenay*, quinquagenarius, regiorum vectigalium Nannetis quæſtor, ictu roſtri equini percutitur in mediâ anteriore laterali thoracis parte. De brevi evaneſcente dolore primario parùm curat. Remanet ſenſus cujuſdam gravedinis obſcurus; lento pede incedit dyſpnœa, ſucceſſivo gradu ingraveſcens; tandem conſtanter aſthmaticus & ſubindè hæmoptoicus. Pariſiis in æſtu hæmoptoico ſupremum diem egit. Cultro anatomico hujusce actûs præſidis ſubjectum fuit cadaver, in pulmone, è directo loci percuſſi duobus abhinc annis, ubi conſtans fuerat dolor internus, conſpicua fuit & facilè extracta lymphatica maſſa, pugno major, coloris & conſiſtentiæ polypoſarum concretionum, quas in mortuorum cordis ventriculis & auriculis videre contingit. Diverſa ſtrata globum carniformem menticutia in anevriſmatibus ſpuriis conſecutivis, diverſos ſanguinis effluxus ſubcutaneos indicantia, in hâc maſſâ erant ſimiliter diſpoſita; ſubter quam una aut altera cruoris tùm liquidi, tùm in grumos concreti uncia continebatur. Tumor in conſpectu Academ. Regiæ Chir. venit die 22â 9bris. 1752. Ruptum, in hoc caſu, commotione, arteriæ bronchialis ramulum quis neget? exindè conſideratio therapeutica maximi momenti.

Emphysema, tumorem flatulentum ab aere, tanquam coſtæ fractæ proprium accidens habuerunt, variaque eſt autorum hâc de re opinio. Crebriùs in pectoris vulneribus quæ in

interiora penetrarunt, læſis pulmonibus, fit emphyſema; retento aere inſpiratorio textum adipoſum ſubeunte. In gravioribus & maximè complicatis coſtarum fracturis, abſque vulnere, lædi poſſunt pulmones, & vero emphyſemati locum præbere, quod quidem accidens, nullo, quod ſciamus, exemplo, confirmatum. *Heiſterus*, loco citato, de coſtis diffractis, ab aere externo tumorem flatulentum deſcribit, exiguum vulnus ſupponendo, per quod carnem inter & cutem, in celluloſam tunicæ adipoſæ ſubſtantiam aer ſeſe inſinuat, primò pectus, mox verò collum etiam, caput, ventrem aliasque partes inſigniter inflans; qualiter nempè vituli atque oves inflari à lanionibus conſueverunt. In augendis rei modis nemo intemperantior, ſi *Platnerus* excipiatur, cauſam emphyſematis de quo agitur, aeri tribuens qui præcipuè, ſi gelidus, in adipoſas cellulas extrinſecùs irrumpit illasque diſtendit. Sic deformis fit & contaminatur Ars, in cujus illuſtrationem tot tantosque labores contulere docti & experientiſſimi magiſtri (1).

Inter egregios conſulamus *paræum* noſtrum qui ducentis abhinc annis, futuri quaſi prædivinatione, augurabatur, experientiâ duce, quæ doctis lucubrationibus & experimentis phyſicis & chymicis èxplanata ſunt noſtris temporibus, circà aeris naturam & proprietates, ejusque mutationes varias in putredinis formatione, præſertim diſcendas à Cl. Chirurgo *Macbride*, irlando dublinenſi, diligentibus factis periclitationibus, eâ quâ pollebat ingenii ſagacitate excellentiſſimus vir, de arte

---

(1) Platnerum in errorem induxit M. le Drau, obſ. 29. tom. I. cujus facti diſcuſſio utilis hic locum habere nequit.

medendi, ſi quis alius, optimè meritus. Sic autem *Paræus* de tumore flatulento in fracturis coſtarum adventitio.

» Ad fractas contuſasque coſtas multa ſequuntur ſypmtomata : ſed inter cætera duo exiſtunt minimè vulgaria : primum eſt contuſæ carnis inflatio, quæ etiam leves oſſis affectiones, ab initio neglectas ſequitur. Inflatur autem caro non pure, ſed humore quodam pituitoſo, glutinoſo & muci ſimili intùs coeunte. Cauſa eſt partis in coquendo, ex ictu & intemperie, imbecillitas; quæ alimentum ſolitò copioſius affluens, ſeu doloris occaſione tractum, ſeu naturæ, ſui conſervandi ſtudio incitatæ, impetu cæco, tranſmiſſum, ſibi aſſimilare nequit. Itaque ſemi-crudum illic permanens multos de ſe ſuſcitat flatus, vel a calore imbecilliore agitatum in vapores nebuloſos reſolvitur. Quò fit ut turgidula eo loco caro videatur, & molleſcat contrà cutis, quaſi calamo inflata. Itaque appreſſâ manu, audire licet cedentis aeris ſtrepitum, & videre relictam in parte cavitatem, quem ad modum in tumoribus ædematoſis contingere ſolet. Huic inflationi niſi occurſum fuerit, ſuccedit inflammatio, febris, abſceſſus, dyſpnœa, denique id affectionis ſecundum genus, quod explicandum hoc capite ſuſcepimus, nempè coſtarum putredo, corruptio ſeu ſyderatio «. Hæc ſunt venerandi ſenis aurea verba.

Propria experientiâ edoctus Cl. *Petit*, nobis *paræus* ſecundus, rectè monet ne tactu tumoris flatulenti decipiantur minùs attenti in dijudicatione fracturæ coſtarum. Ex præmiſſis concludere fas eſt cum Platnero: Ergo nec emphyſema certum indicium eſt vulnus pectoris ad interiora perveniſſe, ſi quidem fieri poteſt, etiam non ſolutâ cutis unione.

Quæ

Quæ adſtipulante experientiâ dicta ſunt & mox dicenda de indicationibus curativis & medendi methodo, planè edocent quid ſentiendum de prognoſi. Facilè intelligitur cur ſolâ imperatâ quiete quidam fuerint reſtituti; ſpatio ut plurimum 25 dierum. Solutæ autem continuitatis in oſſibus conferruminatio ſolius eſt opus naturæ ſpontè agentis, cùm nulla eſt partium in fracturâ dimotio. Sed in complicatis caſibus, ſi fragmenta & teſtulæ partes internas pungant & vulnerent, grave eſt periculum, & efficacius auxilium res expetit, de quo non diſcrepant artis magiſtri. Cutis incidi, ipſaque fragmenta in carne hæreſcentia, & digitis, volſellâ & quâvis aliâ ratione extrahi, vel in ſtatum naturalem reſtitui debent. Hoc pacto graviſſimis doloribus aliiſque accidentibus à cauſâ pungente oriundis, ſuccurritur. Plaga autem congruæ curationis ordinariæ vices ſubit. Jam obiter de deligationibus. Ex *Paræo* ſitûs & decubitûs non ferè alia quàm ex ægri voluntate & voluptate ſumitur regula.

Videre eſt, ex prædictis, incommoda & accidentia præcavenda vel debellanda, minùs ab ipſâ ſolutâ oſſis continuitate oriri, quàm à percuſſione contundente, plus vel minùs intenſâ; undè, ne ſoboleſcant, cum tenui victûs ratione, primis diebus, venæ ſectiones repetitæ, pro re natâ, præcipuum ſint auxilium. Periculum eſſe in morâ docet quæſtoris Nannetenſis hiſtoria ſuperiùs allata, quem abſtruſus & hactenùs incognitus morbus lumine orbavit.

Quot & quantæ calamitates & infortunia, ab inconſideratâ & inconſultâ circumſpectione de ſanguine mittendo! nùm aliundè accedunt, ab inflammatione non reſolutâ, ſuppurationes abſceſſus, caries, necroſis &c. Ob errores traditione adventitios

C

peccanti, ſanè ignoſcendum; non omnia poſſunt omnes : ſed graviùs objurgandi veniunt, qui celebres in arte viros ejurantes, eorum præcepta, præconceptâ adverſâ opinione, vel ineptè vel falsò interpretantur.

## § III.

In ampliſſimo tot tantisque vepribus obſito quæſtionum forenſium campo, interpretatione legum naturæ ſolvendarum, exſpatiari non eſt animus: eas ſolùm quæ ad noſtræ concertationis metam ducunt, publico examini ſubmittere juvat, expoſitis priùs quibusdam prolegomenis, ſeu documentis generalioribus quæ eò tendunt.

Cum percuſſionum pectori illatarum in foro criminali danda ſit ratio; antè omnia, ut circà cujuſcumque earum indolem nullum remaneat dubium, actori vel reo exitiale, ſit in omni caſu, reſpectu lethalitatis, renunciando, accuratior conſideratio diviſionis vulnerum : quædam ſunt abſolutè & neceſſariò lethalia; alia lethum inferentia, ſed non abſolutè; altera verò per accidens tantùm lethalia fiunt. Non alium in finem cultro anatomico ſubjicitur demortui cadaver, quàm ut ritè atque prudenter inſtitutâ ſectione, quod vocant corpus delicti extrà omne dubium ponatur. Ex corpore delicti ſtatuitur judicium : priùs ergo pateat certitudo facti phyſica quæ eſt totius proceſſûs inquiſitorii fundamentum; ubi enim nullum eſt delictum, exulant pœnæ ſcelerum ultrices.

Longe abſtruſior quàm vulgaris eſt opinio, veritatis inveſtigatio; eam quidem, multarum obſervationum præſidio, inſ-

ſtructa mens ſagax vix aſſequi potis eſt. Maximi intereſt noſſe ſi vulneribus confoſſus ac defœdatus, ea vivus an mortuus acceperit. Quæ vivo illata fuere, rubra apparent & cruenta, cum labris in ambitu tumidis ac lividis : contrà, quæ mortuo. Unà enim cum morte, inquit vir ſapiens & peritus *Paræus*, omnes animæ in corpore ceſſant facultates & intercidunt functiones; ſic, ut nihil dehinc ſpirituum, nihil ſanguinis ad loca vulnerata tranſmittatur aut confluat. Itaque ex his quæ erunt, quæque apparebunt ſignis, renunciabitur homini vivo vel mortuo inflicta fuiſſe quæ cernuntur vulnera.

Contra ſubdolas deceptiones, oculis ſubjectâ coſtarum fracturâ, in cadaveris luſtratione, cautum ſe præbuit actûs præſes, à *Paræo* hâc judicandi normâ chirurgicè edoctus, & pari documento imbutus ex Cicerone, pro P. Sextio cauſam dicente.... *Hanc ego viam, ſi, aut aſperam, atque arduam, aut plenam periculorum, aut inſidiarum negem, mentiar : præſertim, cùm id non modò intellexerim, ſed etiam præter cæteros ſenſerim.*

Die 17 Septembris anno 1784 Pecuarius ſexagenarius vaccas indiligentiùs paſcebat. Solum prohibitum, in quo erant noxæ, ſubeunt. Monitum ac reluctantem convitiis & baculo bubuleum dejecit nemorum cuſtos, applicito ad pectus ſclopeti tubo ferreo. Domi redux, ſub meridiem, de lateris dolore conqueritur ſaucius, horâque quintâ pomeridianâ arceſſit chirurgum, qui, parte attentè nec inſcienter pertractatâ, nullum cognovit fracturæ ſignum; nulla erat recluſa ſpirandi difficultas. Ratione doloris mittitur è brachio ſanguis, & adhibentur topica ſedando dolori idonea. Tertio die, non

penitùs remiſſo dolore, iteratur venæ ſectio, homini domi inambulanti, è cubili ſtanti abſque febre. 11 Octobris ægrum tertiò adiit Chirurgus, quem ſtantem, goſſipium nentem deprehendit & cibi appetentem. Nihilominùs, tertio ab hâc aditione die, 27 à percuſſione, horâ nonâ ſerotinâ occubuit.

De cæde, coràm Magiſterio aquarum & ſylvarum comitatûs gornacenſis lite à demortui filiis intentâ, adverſûs nemoris cuſtodem, juſſu Prætoris in ballivianâ juriſdictione, ipſoque præſente, ad Scrutandam mortis cauſam, cadaver inſecatur. Phlyctænam exteriùs in latere vident, ſed obſtupeſcit profector ad trium coſtarum fracturam, de quâ nulla abſolutè fuerat ſuſpicio. Prætereà hepar & pulmones ſeſe exhibent obſtructos, & in ſiniſtrâ pectoris cavitate, effuſio lymphæ ſubrufæ aderat. De his inſtituitur relatio judiciaria reo inviſa, cui, in eo diſcrimine, de conſilio doctrinâ & uſu periti expetendo ſuadetur. Re ad hujus-ce actûs præſidem delatâ, improbè factitiam coſtarum fracturam, poſt mortem, judicio conſultatorio enunciat, qnòd Chirurgo curanti non apparuerint fracturæ ſigna, nullaque accidentia ei tribuenda. Anatomicis patet difficilem eſſe extremitatum oſſis fracti dimotionem, & ex therapenticis, viginti ſeptem elapſis diebus, talem fracturam ſpontè ſaneſcere, quod unanimi conſenſu artis ſalutaris Magiſtrorum ſtatuitur, experientiâque quotidianâ confirmatur. Recentem fuiſſe oſſium fractionem neminem oculatum fugiſſet. Phlyctænam externam in eo loco arte fieri poſſe, ſuper cadavere, ſi quis inficias iret, artis coquinariæ Directores de gallinis opimis, & porcellis lactentibus in igne verſatis, audiat. Inſuper, judiciariis inquiſitionibus conſultori communicatis conſtitit, defunctum, à pluribus annis, pleuritidi obnoxium

fuiſſe cum lateris eodem dolore, de quo hâc ultimâ vice conqueſtus fuerat; biſque, quindecim diebus antè rixam, pro tali affectu, iisdem ſymptomatibus ſtipato, auxiliatricem venæ ſectionem ſubiiſſe. Undè facilis æſtimatio eorum quæ morbidè præter naturam in cadaveris perluſtratione viſa ſunt, nempè obſtructio hepatis & pulmonum jamdudùm formata, & rixâ antiquior.

Monitos ergo velimus artis magiſtros, in cadaverum inveſtigatione, ut caveant ab impoſturis litigantium, qui caſûs irreparabilis damnum, ſaltem ære ſolvendum ſperantes, retributionem ſequuntur. Ars deceptoria, antiquitatis ratione, nulli ſecunda. Inter libros *Galeno* adſcriptitios, uni titulus eſt, *De iis qui morbos ſimulant deprehendendis.* De mendicantium dolis ægritudines fingentium palmam præripit *Ambr. Paræus.* Mediolani anno 1595, ſub eodem titulo quo *Galenus*, publici juris fecit hâc de re commentarium *J. B. Sylvaticus* : & panormi in Siciliâ, excuſi ſunt anno 1603 quatuor libri de relationibus medicorum, autore *Fortunato Fideli*, medico Florentino, in quibus multa ſcitu digna leguntur de morborum ſimulatione: ſed nullum extat exemplum de machinationibus in cadavere, ab iis qui doloſè quæſtui inhiant, & quibus, ex ipſâ putredine bonus odor, ſi lucri emungendi aliquid ſit: quod quidem ex obſervatione præcedenti ſuſpicari licet, & cujus menti antè inſitæ poſſibilitatis cognitio perutilis.

A poſſibili ad actùm conſequentiam non valere meritò dicunt logici; ſed præſumptiones juris indè emergunt dubiis in caſibus non poſthabendæ.

In altâ quam vocant, feudi thorigniaci beneficiariâ juris-

dictione, penes quam arbitrium eſt vitæ alienæ, mox tanquam exitiale abrogandum; poſtulante fiſcali procuratore, fit judicis juſſu cadaveris exhumatio. Quindecim antè obitum diebus homo à nepote fratris ſui filio, vexatus fuerat, uterque ad rixam concitus. De facto quæſtio erat, an à verberibus mortis cauſa?

Cadaveris examinatores referunt ſe, in ſiniſtrâ poſticâ & imâ pectoris parte, contuſionem obſervaſſe, eique ſubſtratas duas inferiores coſtas fráctas, cum effúſione ſanguinis in thoracis cavum; & indè mors. Ex hâc relatione Themidis gladio, ut parricidam, plectendum nepotem ſignificat, de vitiis relationis minimè curans, & pœnæ capitalis irrogandæ impatiens, judex fiſcalis.

A tàm damnoſo judicio, cauſâ ad ſupremam normanniæ curiam provocatâ, reo patrocinatur, vir dicendi peritiſſimus, culpatæ rationis vindex acerrimus (1), qui conſulto hujuſce actûs præſide, & conſulentibus clariſſimis in utrâque medicinâ magiſtris Cadomi & Rothomagi, inſcitiâ, & indiligentiæ exprobatione notandam probat de cauſâ mortis renunciationem.

Hanc, jure quidem, criminari fas erat: à circumſtantiis antecedentibus certiorem fieri rei præſentis dijudicationem, ipſamet ratio ſuadet, & artis præcepta ſtatuunt, quorum obliti ſunt anatomici inveſtigatores. Die 12 Julii 1784 acta fuerat iracundiùs lucta inter nepotem & avunculum. Ab ipſo die, hic, ſexagenarius, in laboribus aſſuetis deſudavit. Feniſiciarum impiger operarius, fenum demeſſuit, furcillis verſavit, collegit,

---

(1) *M. Bayeux in ſupremo rothomagenſi ſenatu cauſarum patronus.*

aggeſſit, condidit: modò onuſtus, longulos inceſſus agere, modò foſſæ labrum, inter ambulans ſcandere viſus eſt; quæ omnia inductis teſtibus in foro probata fuere. Nùm, fractis duabus coſtis, tam diverſæ actiones, & corporis motus, irrequieto dolores non incitaſſent, & nova de die in diem inſurgentia accidentia? His rationibus armatus Rei defenſor, inficiales de fracturâ præſumptiones poſuit. Die 19 ejuſdem menſis, æger decubuit avunculus; & artis medicæ fruſtrà adhibitis auxiliis è vivis deceſſit die 27. Teſtimonio medicinæ doctoris dicentis ſe opem tuliſſe homini pleuropneumoniâ & febre putridâ affecti, fidendum: qui morbus complicatus, tunc temporis, populariter graſſabatur.

Sed quis locus repulſæ rationalis, cùm in cadaveris inſpectione, ex facto, ut aiunt, viſo & reperto, indubitatè conſtet de coſtarum fracturâ, omnium oculis ſubjectâ? Hæc poſitiva, & allata negativa inter ſe repúgnant argumenta, nec eodem recaſura. Solutio difficilis quæſtionis, in cognitâ præciſè facti naturâ vertitur. Decimo ſecundo ab obitu die, mandatur cadaveris exhumatio. Ex indiligenti relatione, nullum eſt certæ notitiæ judicium de contuſione: fractionis autem coſtarum non negandæ cauſa efficiens violentæ cadaveris propulſioni in feretrum anguſtius, haud cunctanter tribuitur: undè non de facto viſo & reperto controvertitur, ſed de præſpoſtero ſuper hoc, examinatorum judicio: *experientia fallax judicium difficile.*

Ne quid detrimenti Ars ſalutaris capiat ab incertis practitantium opinionibus, noſtris non exceptis, ſtet pro inconcuſſo, artis præcepta non diſcenda duntaxat, ſed intelligenda. Itaque

caſibus in dubiis, ſi qui ſint ſapientibus & prudentibus, ad certa ſcientiæ prima elementa uſque repetendum. Eſto quod à lapſu, vel ictu fractæ fuerint coſtæ mobiliores, & ad impetum injuriæ externæ compeſcendum aptiores : accidens in caſu controverſo, non potuit haberi tanquàm abſolutè lethale. Nullum omninò ſe patefecit fracturæ ſignum; ergo inter eas quæ ſpontè ſaneſcunt annumeranda : leve quod admittunt malum, mortis cauſa dici nequit.

Objicies, in luculento, de lethalium vulnerum examine, libro, clar. Bohnium, ſummæ authoritaris profeſſorem, bina coſtarum fractarum brevi interficientium exempla annotaſſe. Quidam, menſe februarii anno 1679, ab alio, tanto cum impetu ſternebatur, ut duriùs allidens ſcamno latus dextrum, intrà nycthemerum ſuffocatus occumberet : nihil tamen violentiæ præter ſuggillationem partium externarum, quàm coſtas *nothas* tres ſuperiores, ac verarum duas inferiores tranſverſim fractas reperit Bohnius. Anno 1709, à magiſtratu requiſitus clar. profeſſor, ſecuit cadaver hominis, qui currûs onuſti rotis ſubactus, poſt paucas horas, ſub maximis anguſtiis expiraverat. Offendit lateris ſiniſtri coſtas novem, & dextri duas ſuperiores confractas : ſextam, ſeptimam verò & octavam ejuſdem lateris luxatas. Quis non videt à cæſo & quaſi contrucidato corpore cauſam mortis proximam eſſe repetendam, plus quàm à fracturis. Aderant, nonullorum vaſorum intercoſtalium, & arteriæ mammariæ ſiniſtræ ruptura, ſanguinisque ad cavum thoracis extravaſatio.

A commotis, compreſſis, &, ut itâ dicamus, conquaſſatis pulmonibus, inſigniter lædi poteſt actio reſpiratoria, & cita mors

mors afferri : ſed minimè ratione fracturæ : quod patet ex obſervationibus practicis, ſi accidentia futura præcaveantur, vel præſentia debellentur. Exemplum efficacis auxilii exhibet cl. *Duverney*. Pondere rhedæ, & motu rotarum gravato pictori, clavicula dextra novemque ſuperiores coſtæ diffractæ ſunt. Spatio vigenti quatuor horarum, octo vel novem ſanginis miſſiones celebratæ, orituris accidentibus occurrerunt Ope ſitûs commodi & quietis, intra tres hebdomadas ſanitati reſtitutus eſt ſaucius. Ex libro cui titulus : *L'Art de faire les rapports en juſtice*, authore Devaux, antiqui collegii chirurgorum togatorum magiſtro, in relatione juridicâ coram prætore criminali caſtelleti, conſtat fractas fuiſſe cuidam tres inferiores coſtas in ſui parte mediâ; ſanguinis ſputo, ſpirandi difficultate & acerbiori febre comitantibus. Jam ter ſecta fuerat vena. Jubet inveſtigator ut miſſiones iterentur, & ſedulæ fiant deligationes homini intrà viginti quinque vel triginta dies, uti refert, ſanabili.

Notanda venit ratio diſtinctionis ſymptomatum in primitiva & conſecutiva. Graviora, metumque inducentia, primis diebus accidunt; & quò diutiùs ſubſiſtunt, eò magis augentur; eaque in dies paulatim miteſcunt, ſi peritè & cum ſucceſſu adhibeantur artis auxilia.

Consecutiva; vel ab imperitiâ, vel incuriâ, aut pravi regiminis de rebus non naturalibus ratione, oriuntur : neque modò medentem ſe ipſum præſtare opportet opportuna facientem ſed & ægrum, aſſiſtentes & exteriora : quibus attendendum in unoquoque ſingulari caſu forenſi, ne ſpecie recti, ab infideli relatione decipiantur judices, & pœnas immeritas infligant.

Multa ſedulò inquiri merentur pro verâ vulneris indole diludicandâ, circà modum & vim inflictûs; v. g. An inſtrumentum vulnerans directione perpendiculari, vel obliquâ, detortâque viâ vulneratum adegerit. Omiſſâ hâc magni momenti conſideratione, & ex malè inſtructâ relatione anatomicæ inſpectionis, in curiâ præſidiali, Venetiæ in britanniâ armoricâ, (Vannes) homicidæ reputantur quatuor viri, quos inſontes deſignavit actûs præſidis conſultatio, 21 Julii 1771; eâque honorificè acceptâ, ſalvos fecit ſupremus armoricæ ſenatus.

Facti ſpecies talis eſt: exactorum ſatellites, mercium interdictarum importationi prohibendæ inſervientes, virum ſexagenarium, iis, ut putabant, onuſtum, fugientem excipiunt; ſed properanter ab eo projectâ ſarcinâ, propoſitum non ſunt aſſecuti. Spe deluſi, hominem, ſupremâ parte ſclopeti, quaſi fuſte, percuſſum uno aut altero ictu, dimittunt.

Domi redux, tertio á luctâ die, querelam de malâ tractatione movere, coram judicibus, meditans, 19 Decembris 1767 ad chirurgum acceſſit, qui inſpecto corpore in acta retulit ſe duas *leves* excoriationes cum contuſione obſervaſſe, eaſque *tranſverſim* factas, unam ſuper ultimas coſtas, alteram in ſupernâ lumborum regione; nullis prævíſis ex levi læſione ſubſecuturis accidentibus. Sed, 7 Januarii 1768, elapſis à percuſſione viginti duobus diebus, repentinâ morte corripitur.

De cauſâ mortis fit inquiſitio legalis, & coram judicibus anatomicè inſpecto cadavere, refertur hominem à commoto cerebro & effuſione ſubſecutâ ſanguinis intrà calvariam, occubuiſſe; & aperto thorace, utrumque pulmonem ſanguine infarctum. Litem criminalem contrà percuſſores, inconſultè

intendunt defuncti parentes, ab iis impulſi quorum intererat litigari, ut pote ex litibus quæſtum habentium: & ſpe lucri, recuperatoriam adverſùs vectigalium adminiſtratores, quos de damno compenſando teneri opinabantur, ob patratam à ſcripturariis excubitoribus cædem. Luce clarius eſt omnes opportunitatem indiſcriminatim abradendæ pecuniæ nanciſci: ſed eorum ſpes ratio non ſinit eſſe ratas, cùm nullus apparuerit, ex legibus artis, inter effectus, qui mortis proxima cauſa adfuerunt, & percuſſiones anteriores, conſenſus. Apoplecticus obiit: quis, à tali ſubitaneâ & improviſâ morte, tutus.

De vulnerum lethalitate ſcriptum Bohnianum, nocturnâ diurnâque manu verſandum, capite de deponendi ratione ſeu modo nos docet cadaverum per peritos luſtrationem, quoad reliquas circumſtantias, imprimis *procatarxim morboſam*, in judicio accuratiùs enunciando inſigni pollere emolumento. Quod ut probet utitur exemplo ruſtici, ex pugno pectori inflicto mortui. Subebrius hic pugno percuſſus ſupinus ſternebatur; extemplò conqueſtus de frigore, dolore lumborum & ambulandi difficultate. Poſt aliquot horas, extrà urbem ad ſuos ſe conferens, decubuit; ſputo ſanguinis, laterum graviſſimis puncturis, ſiti, delirio, convulſionibus funeſtis excruciatur. Cùm juſſu Magiſtratûs cadaver inſpiceretur, in dorſo & lumbis comparebant maculæ longiuſculæ inſtar vibicum, inciſæ tamen nihil ſanguinis extravaſati exhibentes, pudenda ad gangrænam uſque livida. In aperto abdomine omnia integra & ſalva. Sub thoracis mammillâ dextrâ, plagæ inflictæ veſtigium, macula nempè livida, ſine effuſione tamen cruoris, & ullâ coſtarum ac ſterni læſione. Interiora verò hujus ventris cuncta quaſi fumo fuſcata conſpiciebantur, pulmones undique pleuræ adhæreſce-

bant, exſucci, intùs putidi. In capite nihil præternaturalis: quem percuſſum non à percuſſionis violentiâ, ſed à pulmonum pravâ diatheſi periiſſe, Medicus & Chirurgus Socii egregiè depoſuerunt.

Sub minimâ antè inflictæ percuſſionis ſpecie, ſi ab aliâ cauſâ, videlicet à ſuborto recèns morbo, vel à latente chronico vitio, mors ſubſequatur, morbi hæredes, ſi ſint infirmæ ſortis, quibus curta ſuppellex, quoſque cogit auri ſacra fames, fortunæ muneribus ornato percuſſori, litem movent: caveant cadaveris examinatores ne litigantium cupiditati, vel iræ & odiis ſubſcribant, infauſtosque vulgi rumores in aſſenſum habeant. Æqui rectique tenaces, nulli faventes, cauſas morbi ſeu proximas, ſeu remotas verbis expreſſis denuncient, rationeſque doctrinæ, vel opinionis circà res obſervatas.

Huic documento maximè intentus actûs Præſes, Conſultoriam dedit ſententiam 13 Februarii 1787, quam æquo nixam judicavit ſupremus Pariſienſis Senatus, in cauſâ cujus ſit hìc compendiaria poſitio.

Officinæ vitriariæ gubernatrix Matrona nobilis contumeliam verbis ab operario experta eſt. De quo indignabundus matronæ filius, juvenis ſtrenuæ turmæ rem tormentariam agenti addictus, tunc miſſione ſemeſtri in domo maternâ degens, alapam procaci duxit, & ictu pedis perculſum ex officinâ dimiſit. Morbo, hoc ipſo die, corripitur conviciator, quo intrà ſextiduum opprimitur. Decreto judicis poſt aliquot à ſepulturâ dies, exhumatum cadaver præſefert livores à putredinoſo calore, qui ſub mortem plurimus eſt, & in cutem excernit macularum materiam. Has vident tanquam contuſiones Anatomici profecto-

res, inſcii ipſum-met *Hippocratem*, de Regimine in morbis acutis dixiſſe...... *Pleuriticis, qui ex importunâ ptiſſanæ cibatione moriuntur, ſolet apparere latus lividum, plagæ ſimile.* Ex relatione reprobandâ ob quamplurimas omiſſiones, & commiſſiones erroneas, juvenem jubet prehendi Magiſtratus. Sed re accuratiùs ex artis legibus examinatâ, & æquâ lance ponderatâ, manifeſtum fuit ex ipſo memoriali libello de Anatomicâ inſpectione referente, operarium deceſſiſſe ob neglecta artis medicæ auxilia in morbo inflammatorio quo affici ſolent homines, qui ſeminudi ad ardentiſſimas fornaces continuò adſtant, vitrea vaſa conflando, oculorum acie in ignem & vitrum fuſum ſemper intentâ. De re penitiùs cognoſcendâ, videatur Bernardi *Ramazzini* Profeſſoris Patavini, egregia de morbis artificum diatriba, capite de vitriariorum & ſpeculariorum morbis.

*HAS THESES, Deo juvante, & Præſide M. ANTONIO LOUIS, Scholarum Profeſſore Regio, Academiæ Regiæ Chirurgiæ Secretario perpetuo, Regio librorum Cenſore, in Caſtris & Regis exercitibus à conſiliis Chirurgicis, Noſocomiorum Militarium Regni Inſpectore, Conſultiſſimæ Facultatis in Univerſitate Pariſienſi Doctore, in ſupremo Senatu Patrono, è Regia Monſpelienſi Scientiarum, ac Vindobon. medico-Chirurg. Imperiali & Reg. Joſephinâ Societate, Regii Medicinæ Collegii Nanceiani, & Academiæ Scientiarnm Divionenſis Collegâ Honorario, Academ. Lugd. Rothomag. Metens. Gottingens. Apathiſtarum & botanic. Florentinæ, Bonon. Harlem. Paduan. Socio, in Medicinæ Facultate Halæ-Magdebugicâ Chirurgiæ Doctore; tueri conabitur BENEDICTUS VIOLLE, divionæus, artium liberaiium in Univerſitate Bizuntinâ Magiſter, Chirurgiæ Candidatus.*